

همزمان با سالروز شهادت ششمین اخترتابناک امامت و ولایت حضرت امام جعفر صادق (ع) کنگره جهانی هزاره شیخ مفید (ره)، صبح امروز، با پیام مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای و با حضور صدها نفر از محققین اندیشمندان و شخصیت‌های جهان اسلام و میهمانان داخلی و خارجی در تالار شیخ مفید مدرسه عالی تربیتی و قضایی حوزه علمیه قم آغاز بکار کرد.

بگزارش واحد مرکزی خبر، در پیام مهم علمی مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای به کنگره جهانی هزاره شیخ مفید که توسط آیت الله استادی قرائت شد، آمده است هزار سال پیش از این در یکی از روزهای پر حادثه بغداد، میدان‌اشنان، بر مردمی که بخاطر واقعه‌ای غم‌انگیز در آن انبوه شدند، تنگ آمد و هزاران چشم بر مردی که مرگش حادثه‌ای بزرگ بود، گریست و دهها هزار نفر بر جنازه‌ی انسان والایی نمازگزارند که پنجاه سال چون مشعلی تابناک بخش گسترده‌ای از جهان اسلام را با دانش و معرفت خود روشن ساخته و در کرانه دجله بغداد، دجله‌ایی دیگر از علم و معرفت راه انداخته بود.

مقام معظم رهبری در بخش دیگر از پیام خود به کنگره جهانی هزاره شیخ مفید (ره) فرمودند: امروز پس از گذشت هزار سال از آن روز، تشکیل هزاره شیخ مفید به همت شما عزیزان، تجدید خاطره‌ی آن حادثه‌ی بزرگ و تجلیل از آن قله‌ی علم و تقوا است که گذشت ده قرن و رشد ده قرنی علم و فرهنگ نتوانسته است از سرافرازی او بکاهد و او را از نظرها بپندازد.

نسل علمی امروز با بزرگداشت مفید و نشر آثار مکتوب او، در حقیقت وظیفه‌ی سپاس خود را نسبت به مردی انجام می‌دهد که خود و افکارش همواره در ضمن جریان غنی و پر بار فقه و کلام مدرسه‌ی اهل بیت علیهم السلام،؟؟؟ پس از اوست - بلکه این حضور درخشان، به تداوم روند و خط سیری است در فقه و کلام که او گشاینده و مؤسس آن بوده است.

تشکیل این هزاره‌ی تجلیل و سپاس، اولاً نسل امروز را با چهره‌ی این بزرگمرد آشنا تر می‌کند و زمینه‌ی قدرشناسی و آنگاه بهره‌گیری از آثار او را برای نسل‌های امروز و فردا فراهم می‌سازد. ثانیاً به تحلیلگران و پژوهندگان تاریخ فقه و علوم عقلی، این فرصت را ارزانی می‌دارد که معرفتی تازه درباره‌ی مسیر رشد و تکامل این دانش‌ها و چگونگی شکل‌گیری و بالندگی و عناصر سازنده‌ی آن در برهه‌ی حساسی از تاریخ کسب کنند. این نکته آنگاه اهمیت بیشتری می‌یابد که قرن چهارم و پنجم هجری، همچون مقطع برجسته و درخشان در اعتلاء فرهنگی و علمی و ادبی جهان اسلام، مورد عنایت و بررسی قرار گیرد.

ثالثاً، آشنائی با معارف کلامی و اساسی شیعه را برای پژوهشگران مسلمان از هر فرقه و مذهب و نیز برای افکار عمومی مسلمین در سطحی وسیع میسر می‌سازد. اهمیت این نکته نیز آنگاه آشکار می‌گردد که توجه کنیم، امروزه قلم‌های زهرآگین و مزدور دشمن یا مأمور کین و حقد، چندان دروغ و افتراء در باب معتقدات شیعه - که یکی از بزرگترین مذاهب اسلامی و امروزه پیشقراول بیداری مسلمین است - نوشته و پخش کرده‌اند که به همه آنچه که در طول تاریخ انجام گرفته قابل مقایسه است .

در پیام ولی امر مسلمین با تشکر از فضیلتی برجسته برگزار کننده این کنگره و بیان جایگاه شیخ مفید در خط سیر تفکر علمی تشیع در دو زمینه کلام و فقه آمده است شیخ مفید در سلسله علمای امامیه فقط یک متکلم و فقیه سرآمد برجسته نیست بلکه فراتر از این وی مؤسس و سرحلقه جریان علمی رو به تکاملی است که در دو رشته کلام و فقه تا امروز در حوزه‌های علمی شیعه امتداد یافته و ویژگی‌های اصلی و خطوط اساسی آن همچنان پابرجا مانده است.

در پیام رهبر معظم انقلاب اسلامی با تشریح نقش مؤثر و تعیین کننده محمدبن محمدبن النعمان المفید (ره) در تثبیت هویت مستقل مکتب اهل بیت علیهم السلام و بنیانگذاری شکل و قالب علمی صحیح برای فقه شیعه و نیز

آفرینش شیوهی جمع منطقی میان عقل و نقل در فقه و کلام و بیان اهمیت حوزه بغداد در زمان شیخ مفید (ره) آمده است. حقا باید مفید را بنیانگذار حوزه‌های علمی شیعه با قواره‌ای که در قرن‌ها پس از آن دیده می‌شود دانست. مقام معظم رهبری در پیام خود به تشریح ابعاد سه گانه یاد شده در زمینه شخصیت علمی شیخ مفید پرداخته و درباره بعد اول آن فرمودند: پس از آغاز دوران غیبت و بویژه بعد از انتهاء دوره‌ی 74 ساله‌ی غیبت صغری و انقطاع کامل شیعیان از امام غائب ارواحنا فداه، یکی از خطراتی که کلیت مکتب اهل بیت را تهدید می‌کرد این بود که اشتباه و انحراف عمده‌ی یا غیرعمده‌ی کسانی از منسوبین به این مکتب، چیزهایی را از آن کاسته یا به آن بیافزاید، یا بر اثر کم‌رنگ شدن مرزبندی‌های اصولی مکتب، خطوط انحرافی با آن آمیخته و انحرافات مسلک‌های اعتقادی یا مذهب‌های جعلی با حقایق آن ممزوج گردد.

اینجاست که یکی از مهمترین وظائف رهبران امت در دوران غیبت رخ می‌نماید، وظیفه‌ای که درست به انجام رسیدن آن می‌توانسته است به معنای حفظ مذهب و معادل جهادی سرنوشت‌ساز باشد. و آن وظیفه عبارت است از این که تشیع به مثابه‌ی یک نظام فکری و عملی، مرزبندی شود و برای آن از لحاظ عقیدتی و عملی با استفاده از میراث ارزشمند سخنان ائمه علیهم السلام چهارچوبی ترسیم گردد. و بدین گونه هویت مستقل و مرزبندی شده‌ی مذهب اهل بیت (ع) مشخص گشته در معرض فهم و استفاده‌ی پیروانش قرار گیرد. این کار به علماء و متفکران شیعه این امکان را می‌داد که انحراف اصولی یعنی خروج از حیطة‌ی مبانی مذهب در فقه و کلام را، از اختلاف نظرهایی که در داخل محدوده‌ی مکتب پیش می‌آید، بتوانند جدا کرد.

با توجه به آنچه گفته شد، اهمیت کار شیخ مفید بعنوان کسی که مرزبندی مکتب اهل بیت را برعهده گرفت، آشکار می‌شود. این نابغه‌ی بزرگوار با احساس نیاز زمان و با تکیه بر قدرت علمی خود وارد این میدان دشوار شد و کار بی‌سابقه و بس مهم و حساسی را آغاز کرد و بحق باید اذعان کرد که از عهده‌ی این کار بزرگ برآمده است. در پیام حضرت آیت‌الله خامنه‌ای درباره بعد دوم شخصیت علمی شیخ مفید در خصوص بنیانگذاری شکل و قالب علمی صحیح فقه شیعه آمده است: فقاهت به معنای استنباط حکم شریعت از منابع کتاب و سنت در شیعه دارای سابقه‌ای طولانی است. فقهای اصحاب ائمه علیهم السلام در باب فقاهت و افتاء انجام می‌دادند، با آنچه از فقاهت در دوران‌های شکوفائی فقه شیعه فهمیده می‌شد یعنی رد فروع به اصول و استنباط صدها قاعده‌ی کلیه و هزاران حکم فقهی پیچیده و مشکل از کتاب و سنت و حکم و عقل، و تفریع فروع بشماره‌ی که قادر باشد در غیبت امام معصوم همه‌ی سؤال‌های مکلفین را از شریعت پاسخ گوید و حلال و حرام خدا را در همه‌ی ابواب با همه‌ی جزئیات بیان کند، فاصله‌ی ژرف وجود داشت و این فاصله باید به مرور و با پیشرفت تدریجی فقاهت پر می‌شد. بیشک فقهای پیش از مفید قدم‌های ارزنده‌ی در این راه برداشته‌اند، لیکن این شیخ بزرگ با قدرت فکری نبوغ‌آسای خود، در این عرصه نیز مبدأ یک تاریخ پرتحول و سرسلسله‌ی یک جریان زاینده و رو به عمق و افزایش، محسوب می‌گردد. گویا پس از چند قرن جمع‌آوری منابع فقه یعنی کلمات صادره از معصومین و افتاء براساس متون و ظواهر روایات، در مقطعی از تاریخ فقه لازم بوده است که این ذخیره و سرمایه‌ی ارزشمند به قالب اندیشه‌ی علمی زده شود و شیوه‌ی فنی برای استنباط ابتکار گردد.

در خصوص آفرینش شیوه جمع منطقی میان عقل و نقل در فقه و کلام که بعد سوم علمی شخصیت شیخ مفید (ره) می‌باشد در پیام حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر انقلاب اسلامی آمده است: سومین بعد از جوانب شخصیت شیخ بزرگوار ما به مثابه‌ی مؤسس و سرسلسله حرکت علمی شیعه است در اینجا نیز شیخ عالی‌مقام راه تازه‌ای میان عقل‌گرایی مطلق معتزله و پیروان آنان از شیعه مانند بنی‌نوبخت و حدیث‌گرایی شیخ صدوق گشوده است. کار بزرگ مفید اثبات این مطلب است که عقل مستقلا از فهم همه‌ی مباحثی که در علم کلام مطرح می‌شود، ناتوان است، مثلا در باب صفات باری مانند اراده و سمع و بصر و امثال آن، عقل به مدد وحی است که می‌تواند در وادی معرفت درست گام نهد و بتنهایی وارد شدنش در این وادی که مربوط به حضرت حق جل و علا است، ورود در تیه ضلالت است، و این در واقع مضمون همان روایاتی است که آدمی را از تکلم در باب خدای متعال نهی می‌کند. پس کار مفید، محروم کردن عقل از قلمرو متعلق به او - که در آن سمع و وحی را راه نیست - یعنی وادی اثبات

صانع و استدلال بروجود باري يا توحيد يا نبوت عامه نيست، بل محدود کردن عقل به همان حدودي است که خالق عقل براي او معين کرده است تا به گمراهي نيفتد. www.leader.ir

در پايان پيام رهبر معظم انقلاب اسلامي با دعوت مجدد مسلمانان به وحدت آمده است: امروز همهي فرق اسلامي بايد تجربه‌ي مسالمت و مهرباني بياموزند و در زماني که اصول اسلام - که مفيدها در هر مذهبي براي احياء آن، چنان رنجهايي را متحمل شده‌اند - از سوي دشمنان جهاني در معرض خطر است، به وحدت و اقتراب و همکاري همهي فرقه‌ها و همهي متفکران آنها بينديشند، و اين درس بزرگ انقلاب ما و رهنمود هميشگي امام راحل ما قدس الله نفسه الزکيه است.

بار ديگر توفيق شما عزيزان را از خداوند متعال مسئلت کرده نتايج شايسته و دستاوردهاي ماندگاري را براي اين گردهمائي شما از خداوند متعال مسئلت مي‌نمايم.

والسلام عليكم و رحمه الله و بركاته

علي الحسيني الخامنه‌اي

فروردين سال 1372 مصادف با شوال 1413

لازم به يادآوري است پيام علمي مهم رهبر معظم انقلاب اسلامي حضرت آيت الله خامنه‌اي به کنگره جهاني هزاره شيخ مفيد (ره) در جزوه‌اي در 45 صفحه و به سه زبان فارسي، عربي، انگليسي منتشر شده و در اختيار شخصيتهاي علمي و ميهمانان داخلي و خارجي شرکت کننده قرار گرفت.

در ادامه مراسم اغتنامه کنگره جهاني هزاره شيخ مفيد (ره) که بمدت 3 روز ادامه خواهد يافت آيت الله جوادي آملی به ايراد سخن پرداخت. پيش از قرائت پيام مقام معظم رهبري نيز آيت الله اميني رئيس کنگره به بيان اهداف برگزاري کنگره هزاره شيخ مفيد و تلاشهاي انجام شده براي احياي آثار شيعه بعد از پيروزي انقلاب اسلامي به رهبري امام خميني (ره) و رهبر معظم انقلاب اسلامي حضرت آيت الله خامنه‌اي پرداخت.

در طول مدت برگزاري کنگره جهاني هزاره شيخ مفيد نمايشگاهي از کتابهاي خطي از آثار شيخ مفيد و نمايشگاه تحقيقات کامپيوتري از آثار شيخ مفيد و نمايشگاههاي هنري در زمينه مسائل انقلاب اسلامي و زندگاني امام خميني پريا خواهد بود و برپايي مراسم شبی با قرآن با حضور قاريان و حافظان قرآن کریم در حرم مطهر حضرت معصومه سلام الله عليها و مراسم شب شعر در مدرسه عالي دارالشفاء از برنامه‌هاي جنبي اين کنگره مي‌باشد.